

**«8D02201-Тарих» білім бағдарламасы бойынша
PhD докторантураға түсушілерге арналған емтихан сұрақтары**

1. Дәстүрлі қазақ қоғамындағы мұсылман руханиятының рөлі мәселесінің тарихнамалық-деректемелік негізін ашыңыз.
2. Кеңестік реформалардың ауыл шаруашылығына ықпалы мәселелерінің жаңаша тұжырымдалуын ашыңыз.
3. XVIII-XIX ғғ. қазақ-ресей және қазақ-қытай қарым-қатынастарының теориялық-әдіснамалық мәселелеріне талдау жасаңыз.
4. Қазақ халқының ұлт-азаттық қозғалысының кезеңдері, ерекшелігі және тарихи маңызы.
5. XVIII-XIX ғғ. қазақ-қытай қарым-қатынастарының ерекшеліктерін ашыңыз.
6. Ұлы Отан соғысындағы қазақстандықтар үлесі мәселесіне талдау жасаңыз.
7. Ресей империясының отаршыл жер саясатының кеңестік кезеңдегі теориялық-әдіснамалық негіздерінің мән-мазмұнын ашып көрсетіңіз.
8. Жаңа замандағы Қазақстан тарихына қатысты шетелдік зерттеулерге тарихнамалық-деректемелік талдау беріңіз.
9. Қазақстандағы кеңестік тарих ғылымының қалыптасу, даму бағыттарын талдаңыз.
10. Кеңестік Қазақстан тарихының Батыс тарихнамасындағы зерттелу деңгейіне талдау беріңіз.
11. Тәуелсіз Қазақстан тарихнамасындағы XVI-XVII ғасырлардағы қазақ хандығы тарихының мәселелерін баяндаңыз.
12. XVII-XVIII ғғ. Батыс тарихнамасындағы Қазақстан тарихы мәселелерін баяндаңыз.
13. Қазақстандағы мәдени төңкерістің тарихы мен тарихнамасын баяндаңыз (XX ғ. 20-30 жж.).
14. XVIII-XIX ғғ. халық ауыз әдебиеті үлгілерінің Қазақстан тарихының дерек көзі ретіндегі маңызын баяндаңыз.
15. Антикалық және ежелгі шығыстық өркениеттің дамуының ерекшеліктеріне талдау жасаңыз.
16. Кейінгі орта ғасырлардағы Еуропаның экономикалық даму ерекшеліктерін сипаттаңыз (XVI-XVII ғ. ортасы).
17. Ағартушылық дәуірдегі қоғамдық-саяси ой мен мәдениеттің дамуын сипаттаңыз.
18. Қоғамдық дамудың эволюциялық және революциялық модельдеріне салыстырмалы талдау жасаңыз.
19. Латын Америкасы елдерінде XIX ғасырдың бірінші жартысындағы ұлт-азаттық күрес пен революциялық қозғалыстардың тарихын, жаңа мемлекеттердің пайда болуын сипаттаңыз.
20. Қазіргі замандағы Шығыс пен Батыс елдерінің өркениеттік дамуының ерекшеліктерін салыстырыңыз.
21. Э.Тоффлердің постиндустриалды қоғам теориясының («Үшінші толқын» деп аталатын) мазмұндық ерекшеліктерін ашып көрсетіңіз.
22. XIX-XX ғасыр басындағы ұлт-азаттық көтерілістер тарихына қатысты зерттеулерге Тәуелсіз Қазақстан тарихнамасындағы жаңаша бағаның берілуін баяндаңыз.
23. Тәуелсіз Қазақстан тарихнамасындағы тарихи-демографиялық зерттеулердің қолға алынуы және барысын талдаңыз.
24. Кеңестік кезеңдегі саяси қуғын-сүргін құжаттарының ұлт-азаттық қозғалыстар тарихының дерек көзі ретіндегі маңызын баяндаңыз, мысал келтіріңіз.
25. Заң актілерінің Тәуелсіз Қазақстан тарихының дерек көзі ретіндегі маңызын баяндаңыз, мысал келтіріңіз.
26. Деректанулық талдау методикасы мен принциптерін талдаңыз.
27. Тарихи деректерді сыныптауды баяндаңыз, мысал келтіріңіз.
28. Ресей империясының қазақ өлкесіне қатысты қабылданған заң актілеріне талдау жасаңыз.
29. XX ғ. 20-30 жж. Қазақстанда ғылыми мекемелердің пайда болуы мен Қазақстанды зерттеу қоғамының тарихын баяндаңыз.
30. А.Ш.Қадырбаев, Б.Е.Көмеков, С.М.Сыздықов, С.К.Игибаев зерттеулеріндегі Қазақстан территориясындағы тайпалық одақтар мен ерте мемлекеттік бірлестіктер тарихы мәселелерін баяндаңыз.

31. Ю.А.Зуев, С.К.Игибаев, Т.З.Кайыркен, С.Каржаубай, Т.С.Жұмағанбетов зерттеулеріндегі көне түркі мемлекетінің тарихы, саяси жүйесі, әлеуметтік құрылымы және түріктердің тарихи ескерткіштері мәселелерін баяндаңыз.
32. Революцияға дейінгі және кеңестік кезеңдегі Қазақстан тарихы мәселелерінің шетел тарихнамасындағы талдануын баяндаңыз.
33. Н.Я.Бичурин, В.В.Бартольд, Н.А.Аристов, Н.М.Бернштам, Л.Н.Гумилевтің еңбектеріндегі Түрік қағанатының қалыптасу мен басқару жүйесінің тарихнамасын талдаңыз.
34. Қазіргі Батыс тарихнамасындағы антропосоциогенездің негізгі мәселелерін талдаңыз.
35. Араб мәдениетінің орта ғасырлардағы адамзаттың өркениеттік дамуына қосқан үлесін сипаттаңыз.
36. Француздық «Анналдар» тарих мектебінің пайда болуы мен даму кезеңдерін сипаттаңыз, оның қазіргі тарих ғылымының дамуындағы орнына баға беріңіз.
37. Ерте жаңа замандағы еуропалық абсолютизмінің қалыптасуы мен даму ерекшеліктерін сипаттаңыз.
38. Еуропадағы діни Реформация процесінің себептерін, барысы мен салдарына талдау жасаңыз.
39. Отарлық жаулап алушылықтың басталуының негізгі алғышарттары мен себептерін, ірі отарлық империялардың құрылу процесін талдаңыз.
40. Жаңа замандағы Еуропадағы революциялық қозғалыстарға деректанулық талдау жасаңыз: алғышарттары, кезеңдері, саяси бағдарламалары, нәтижелері.
41. Жаңа заман дәуіріндегі халықаралық қатынастар жүйесінің қалыптасу ерекшеліктеріне, «ұлы державалар» ұғымына талдау жасаңыз.
42. Кеңес Одағының ыдырауының алғышарттары мен себептерін талдаңыз, осы оқиғаның геосаяси тұрғыдағы салдарын бағалаңыз.
43. Деректанулық зерттеу әдіс-тәсілдерінің ерекшеліктерін саралаңыз.
44. Кеңестік тарих ғылымындағы методологиялық шектеулік негізінің мәнін ашыңыз.
45. Шежіренің қазақ тарихы деректануындағы орнын айқындаңыз.
46. Отандық деректану ғылымының теориялық-әдіснамалық мәселелерін ашыңыз.
47. Тарихнама ғылымының методологиялық негіздерінің мәнін ашыңыз.
48. Отандық тарихтың тәуелсіздік жағдайындағы методологиялық және теориялық мәселелерін талдаңыз.
49. Деректану ұғымдары мен терминдері және мерзімді басылымдарды сыныптауға талдау беріңіз.
50. «Айқап» журналы және «Қазақ» газетінің идеялық мазмұнын ашыңыз.
51. Теориялық-әдіснамалық синтез мәселесінің қазіргі кездегі мәнін ашыңыз.
52. Тарихи деректерді сыныптау ұстанымдарының мәнін ашыңыз.
53. Кеңестік тарихшылар зерттеулеріндегі (И.Я.Златкин, Н.Г.Аполлова, В.Я.Басин, В.А.Моисеев) қазақ-жоңғар және қазақ-қалмақ қарым-қатынастары мәселесін баяндаңыз, салыстырыңыз.
54. Тарихи әдебиеттегі «әскери коммунизм» саясаты мен 1921-1922 жж. ашаршылық және кеңестік билікке қарсы өңірлік көтерілістер мәселесін баяндаңыз. Зерттеушілердің пікірін келтіріңіз.
55. Қазақстандық зерттеушілердің Е.Пугачев басшылығымен қазақтардың шаруалар көтерілісіне қатысу тарихына қатысты еңбектерін (Н.Е.Бекмаханов) баяндаңыз.
56. ХІХ-ХХ ғасырдың басындағы Қазақстан халқының әлеуметтік-саяси санасының өсуі мен дамуы (Д.Кабдиев, К.А.Жиренчин) мәселесінің ХХ ғасырдың 50-80 жылдардағы зерттелуін баяндаңыз.
57. Тәуелсіз Қазақстан тарихнамасындағы ХХ ғасыр басындағы ұлттық-демократиялық қозғалыс тарихының зерттелуін баяндаңыз.
58. Антикалық қоғамның әлеуметтік құрылымының ерекшеліктерін талдаңыз және сипаттаңыз.
59. Ұлы француз буржуазиялық революциясының алғышарттарына, себептеріне, барысы мен салдарына талдау жасаңыз. Мәселенің тарихнамасын сипаттаңыз.
60. «Өнеркәсіптік революция» ұғымын сипаттаңыз. Ғылыми-техникалық прогресс пен капитализмнің батыс қоғамына ықпал ету ерекшеліктерін талдаңыз.
61. Әлемдік отарлық жүйенің жалпы және нақты ерекшеліктерін талдаңыз, мәселенің деректік негізін сипаттаңыз.

62. Бірінші дүниежүзілік соғыстың демографиялық, саяси және экономикалық салдары туралы деректанулық мәліметтерді талдаңыз.
63. Антикалық философиялық ой мен тарихнаманың негізгі бағыттарына талдау жасаңыз.